

Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)

Ju2024/00910

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över det rubricerade betänkandet och får anföra följande.

Sammanfattning

Utredningen föreslår att tillståndskravet för kamerabevakning ska avskaffas helt för till exempel kommuner, regioner och statliga myndigheter. Enligt förslagen ska kamerabevakning få bedrivas om det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning.

En särskild intresseavvägning ska göras för kamerabevakning i brottsbekämpande verksamhet.

Utredningen föreslår även nya och utvidgade undantag från både intresseavvägning, upplysningskrav samt rätten till information i brottsbekämpande verksamhet.

TU kan se, å ena sidan, att kamerabevakning är en betydelsefull trygghetsskapande åtgärd. Detta för att kunna förhindra och förebygga skjutningar och sprängningar, men också för att hitta, gripa och lagföra skyldiga. För medborgarnas trygghet, som också omfattar TU:s medlemmars anställda och deras familjer, kan det vara motiverat att kommuner, regioner och brottsbekämpande myndigheter får utökade möjligheter att kamerabevaka. TU ser att hoten mot redaktioner och personalen ökar såväl på nätet som vid bevakningar i samhället och det är inte ovanligt att redaktioner har eller önskar kamerabevakning av de egna lokalerna.

Dock är det viktigt ur ett demokratiskt hänseende att all typ av integritetsinskränkande åtgärder också är spårbara och öppna för granskning.

TU anser att om de föreslagna åtgärderna genomförs är det extremt viktigt att spårbarhet, öppenhet och granskningsmöjligheter underlättas och säkerställs. TU anser att det i första hand bör gå att underlätta tillståndsförfaranden och därigenom uppnå syftet med ökad trygghet samtidigt som medborgarnas krav på insyn och integritet bibehålls.

Källskyddet

Många av de möten som sker i syfte att bygga artiklar, undersöka eller bekräfta uppgifter hålls idag utanför redaktionen. Kommunikation via internet, chattar och annat är bevakade och väljs därför bort av uppgiftslämnare och redaktioner. Detta innebär eller kan innebära att om kamerabevakningen ökar i samhället att källor och möten kommer med på film. Detta i sin tur kan då leda till att benägenheten att lämna uppgifter minskar eller att det krävs att möten sker mer avsides och därmed på potentiellt mer utsatta platser för den journalist eller redaktör som ska ta detta möte.

Insyn

TU vill framhålla vikten av att granskningsmöjligheter behålls. Detta för att såväl förekomsten av, anledningen till, samt avvägningar i fråga om kameraövervakningen finns dokumenterad. Det är viktigt för samhället att bland annat media kan granska effekterna av kameraövervakningen och huruvida till exempel intresseavvägningar är korrekta. Det är således viktigt att förteckningar och intresseavvägningar är tillgängliga för granskning. Om inte underlag med mera finns tillgängligt är det svårt att kontrollera syften, effekter och bakgrund.

Särskilt viktigt är det att om tillståndsplikten avskaffas att den dokumenterade intresseavvägning som ska finnas också kan granskas d.v.s. utlämnas på begäran. Den förteckning om pågående bevakning som på begäran ska tillställas tillsynsmyndigheten bör även den finnas tillgänglig för bland annat media. TU anser att av detta skäl ska det heller inte införas nya och utvidgade undantag från att göra intresseavvägning i brottsbekämpande verksamhet.

TU

Johan Taubert
VD

Jan Fager
Jurist